

Lærerrådets uttalelse av 7. mai 2007:

”To velbegrunnede standpunkt? En vurdering av uttalelsen fra lærenemnda i Den norske kirke: Skriftforståelse og skriftbruk med særlig henblikk på homofilisaken.”

Lærerrådet ved Det teologiske Menighetsfakultet har vurdert om uttalelsen fra Lærenemnda *Skriftforståelse og skriftbruk med særlig henblikk på homofilisaken*, gir en god nok begrunnelse for at Den norske kirke bør endre syn og praksis i homofilisaken. Utgangspunktet for vurderingen har vært at spørsmålet etter alt å dømme vil komme opp som sak på Kirkemøtet denne høsten. Hensikten med uttalelsen har vært å lage et ressursdokument for kirkens videre arbeid med saken. Av den grunn har man lagt vekt på å gi en analyse og vurdering av argumentasjonen i lærenemndas to standpunkter slik disse er presentert i nemndas uttalelse.

En arbeidsgruppe bestående av professorene Peder Gravem og Karl Olav Sandnes og praktikumsrektor Halvor Nordhaug, har skrevet utkastet til uttalelsen. Lærerrådet vedtok uttalelsen 7. mai med 11 mot 5 stemmer.

Ifølge MFs grunnregler er det styret som vedtar fakultetets offisielle uttalelser. Denne uttalelsen har ikke vært behandlet av styret, og den er derfor å betrakte som en flertallsuttalelse fra fakultetets lærerråd.

To velbegrunnede standpunkt?

En vurdering av uttalelsen fra lærenemnda i Den norske kirke: *Skriftforståelse og skriftbruk med særlig henblikk på homofilisaken*

Innledning

Lærerrådet ved Det teologiske Menighetsfakultet gir med dette et bidrag til å drøfte uttalelsen fra Lærenemnda om *Skriftforståelse og skriftbruk med særlig henblikk på homofilisaken*. Gir uttalelsen fra Lærenemnda *en god nok begrunnelse for at Den norske kirke bør endre syn og praksis i homofilisaken?* Dette spørsmålet vil etter alt å dømme komme opp som sak på Kirkemøtet denne høsten. Her vil vi drøfte og ta stilling til om Kirkemøtet nå bør endre sine tidligere vedtak om homofilt samliv.

Den norske kirke har, som de fleste andre kristne kirker i verden, hittil ment at homofilt samliv ikke lar seg forene med en bibelsk begrunnet forståelse av menneskers seksualitet. Dette standpunktet blir nå utfordret fra flere hold og i mange land, særlig i Vesten. Det er nødvendig at kirken stadig overprøver tradisjonelle oppfatninger i samlivsetikken, for å vurdere om de i dag uttrykker en sakssvarende forståelse av Guds vilje med menneskelivet. Nå har Lærenemnda som kjent delt seg på midten når det gjelder synet på homofilt samliv i dag. Når så *Kirkemøtet* skal behandle homofilisaken, må representantene også ta stilling til

den argumentasjonen som de to gruppene i Lærenemnda har stilt seg bak. Tilsier denne argumentasjonen at Kirkemøtet bør *endre* sitt vedtak fra 1997, der det heter at ”personer som lever i homofilt samliv, ikke kan inneha kirkelig tjeneste som vigslet prest, diakon eller kateket”?

I *kapittel 1* nedenfor skal vi drøfte argumentasjonen i Lærenemnda for å *endre* kirkens syn på homofilt samliv. I *kapittel 2* følger så en vurdering av argumentasjonen for å fastholde det tradisjonelle synet. På denne bakgrunnen vil vi så i *kapittel 3* ta opp spørsmålet om Kirkemøtet bør endre sitt vedtak fra 1997. Her vil vi også drøfte om kirken bør innføre liturgiske ordninger for velsignelse av partnerskap mellom homofile og mellom lesbiske. I *kapittel 4* sammenfatter vi så resultatene av drøftingene.

De medlemmene av Lærenemnda som støtter homofilt samliv, går inn for å endre kirkens syn. Dette er en viktig grunn til at vi har lagt størst vekt på å drøfte deres argumentasjon. Kirken har tradisjonelt, både i Det nye testamente og gjennom historien fram til vår tid, entydig fastholdt at seksuelt samliv hører til mellom mann og kvinne. Når homofilis spørsmålet er omstridt i kirken, slik tilfelle er i dag, ligger det et særlig ansvar for begrunnelse på dem som går inn for at kirken skal endre syn. Men vi må også vurdere argumentasjonen til dem som vil *oppretholde* et tradisjonelt syn. I forhold til det spørsmålet som Kirkemøtet skal vurdere, ser vi likevel grunn til å sette et særlig søkelys på argumentasjonen *for* homofilt samliv. For selv om argumentasjonen for et tradisjonelt syn skulle være utilstrekkelig, så ville ikke det være god nok grunn til at kirken skal endre syn. I tillegg må det også kunne gis en overbevisende positiv begrunnelse for det alternative synet. Og den begrunnelsen må være minst like god som begrunnelsen for å opprettholde kirkens syn.

1 Vurdering av argumentasjonen for homofilt samliv

1.1 Homofilt samliv, kjønnsparitet og skapelse

Et stort *flertall* i Lærenemnda er av den oppfatning at tekstene om homoseksuelle handlinger historisk er å forstå som uttrykk for Guds lov som gjelder for alle mennesker. Referanserammen for tekstene er skapelsesfortellingene, først og fremst hvordan mennesket er skapt til mann og kvinne som en del av skapelsens orden. Innenfor en slik ramme sier tekstene noe om hvordan mennesket som skapt skal leve etter Guds vilje (Lærenemnda s. 75).

I en merknad viser Kjetil Hafstad og Sevat Lappegard at de her tenker annerledes. De legger vekt på at kjønnsforskjellen, slik den uttrykkes i 1 Mos 1,27, ikke kan brukes til å stenge homofile ute fra seksuelt samliv. Tvert i mot kan homoseksuelle og lesbiske etter deres syn forstås som variasjoner innen arten menneske som skapt i Guds bilde (s. 76).

Selv om dette synet i første omgang fremføres bare av Hafstad og Lappegard, synes det likevel klart at det er denne forståelsen som har fått gjennomslag i den samlede argumentasjonen *for* homofilt samliv. Samtlige medlemmer som vil anerkjenne homofilt samliv, hevder nemlig senere i innstillingen at skapelsesfortellingene *ikke* kan forstås slik at kjønnsdifferensieringen og ekteskapet mellom mann og kvinne uttrykker en orden i skaperverket som utelukker *andre* former for samliv (s. 90, jf. s. 85). Denne konklusjonen begrunnes ved å knytte kjønnspariteten primært til forplantningen. Det hevdes at det er videreføringen av slekten som står i fokus i skapelsestekstene. Og når Paulus ser homoseksuelle handlinger som feilrettet begjær, har dette sammenheng med at barnløshet ble betraktet som en skam. Men disse forutsetninger er ikke lenger til stede.

Når vi i dag aksepterer at seksualiteten har en egenverdi ut over det å videreføre slekten, er det i følge halvparten av nemndas medlemmer et helt annet syn enn det vi finner

hos Paulus, som kommer til uttrykk. Ingen skal kunne frakjennes muligheten for samliv og seksualitet. Med den viten vi i dag har om homoseksualitet, er det vanskelig å avvise at homoseksualitet også kan tolkes som en variasjon innenfor arten menneske. Derfor må også alle underlegges de samme etiske krav. Det kan ikke kreves seksuell avholdenhet for homofile når det ikke kreves av heterofile. Homoseksuelt samliv i kjærlighet, trofasthet og oppofrelse kan derfor ikke være i strid med Guds skapervilje (s. 90f). I følge disse medlemmer av nemnda ligger vår tids forpliktende og likestilte homofile samliv mellom mennesker med grunnleggende homoseksuell orientering, ikke innenfor tekstenes horisont (s. 91).

Etter vår mening legger denne argumentasjonen for stor vekt på forplantningsperspektivet i Bibelens ekteskapstekster. Videreføring av slekten står rett nok mer sentralt i bibelsk tenkning enn i dagens forståelse av parforhold og samliv. Men det er ikke det eneste perspektivet i skapelsestekstene. Dette får naturligvis også betydning for tolkningen av tekstene. I 1 Mos 2,24, der vi leser at mannen skal forlate sin far og mor og holde seg til sin kone, er barna ikke nevnt. Den grunnleggende relasjon her er den mellom mann og kvinne. Tilsvarende lyder hyllest til kjærligheten i Høysangen i GT uten at avkom er en del av horisonten. Heller ikke i Jesu undervisning om ekteskapet (Mark 10,1-10parr) er barn nevnt. Når det gjelder Paulus, så forutsetter han i 1 Kor 7 at samlivet mellom ektefelle har en egenverdi. Han anbefaler ektefeller seksuell tilgjengelighet overfor hverandre. Her har utfoldelse av seksualiteten ikke fokus på forplantningen, men betraktes både som en gjensidig forpliktelse og som et vern mot fristelser.

1.2 Antikken og vår tid

Lærenemnda drøfter også et annet forhold av betydning for om tekstene om homoseksuelt samliv er relevante for vår tid: Kjente man i antikken til den formen for varige og stabile homofile samliv som det er tale om i dag? Spørsmålet om Paulus har kjent til homofilt samliv av denne typen, drøftes i utredningen (s. 62ff og s. 66ff). Det er utvilsomt slik at flere tekster fra antikken omtaler "ekteskap" mellom homofile menn. I Lærenemnda er det imidlertid uenighet om eksemplene på dette kun er sarkastiske og polemiske, eller om de også beskriver en sosial virkelighet.

Det er etter vår oppfatning riktig at eksemplene som omtaler ekteskap mellom menn, er holdt i en sarkastisk språkform. Satiren overdriver, men den gjør det med utgangspunkt i noe som er allment kjent innenfor kulturen. Hva Paulus har kjent til, kan ikke dokumenteres gjennom historiske studier av antikken. Men det antikke materialet taler heller for enn mot at han kunne kjenne stabile homofile forhold. Det er derfor ikke grunn til å svekke den aktuelle betydningen av de avvisende tekstene i Det nye testamente ved å vise til forskjellen mellom det Paulus angivelig kjente til, og vår tids stabile og forpliktende homofile samliv.

Konklusjonen så langt er at argumentasjonen ikke klarer å påvise hvordan den historiske betydningen av bibeltekstene om homofilt samliv kan settes til side på en slik måte at vi i dag kan betrakte slikt samliv som uttrykk for Guds skapervilje. Hvilken bærekraft har så de andre argumentene som brukes for å akseptere homofilt samliv?

1.3 Kjønnsdifferensieringen og Jesu eksempel

Et hovedargument for dem som vil endre kirkens syn, er at man ikke kan stille andre etiske krav til homofile enn til heterofile. Alle er kalt til å forholde seg ansvarlig til sin seksualitet. For heterofile betyr ikke det noe generelt krav om avhold. Men kan forskjell i kjønn settes som betingelse for at mennesker som elsker hverandre, skal kunne ta ansvar for hverandre i et samliv? Halvparten av nemndas medlemmer mener at en slik betingelse ikke lar seg

begrønne. Til støtte for dette synet anføres skriftordet om at "Gud gjør ikke forskjell på folk" (Apg 10,34). Samme etiske forpliktelser må derfor gjelde for alle mennesker (s. 92).

Det er enighet i Lærenemnda om at når en skal vurdere spørsmålet om homofilt samliv i dag, må tekstene om homoseksuelle handlinger vurderes i lys av Jesu eksempel og forkynnelse. De medlemmene som går inn for homofilt samliv, understreker da også at Jesus er et forbilde for kirken (s. 88ff, jf. s. 77ff). Den barmhjertighet han viser mennesker i nød, må få betydning for hvordan kirken i dag møter homofile. Disse medlemmene viser til at Jesus kaller mennesker til nytt liv "ut fra sine ufrakommelige forutsetninger" (s. 79). Det må bety at man ikke kan stille krav til homofile som berører deres identitet og legning. Avgjørende er den frigjørende erfaringen som finner sted i møte med Jesus. Han møtte mennesker på en måte som i praksis innebar at de enkelte budene ble vurdert ut fra et dypere hensyn til hva som tjente mennesket. Slik sett går det en naturlig linje til nestekjærligheten, som overordnes øvrige bud. De som vil anerkjenne homofilt samliv, finner her et kritisk perspektiv som gjør at homofilitekstene i Det nye testamente ikke behøver å gjøres gjeldende i dag.

Det er etter vår mening god grunn til å løfte fram Jesu frigjørende møte med mennesker. Men argumentasjonen som gjengis i de to avsnittene ovenfor, bruker etter vår vurdering bare andre ord til å uttrykke det som i homofilisaken nettopp er omstridt. Den synes å være en form for sirkelargumentasjon som forutsetter det som skal begrunnes, nemlig at det ut fra kristen etikk ikke utgjør noen relevant forskjell om mennesker som lever i forpliktende parforhold, er av samme kjønn eller ikke. En slik argumentasjon kan ikke betraktes som overbevisende.

Men kan henvisninger til Apg 10,34 ("Gud gjør ikke forskjell på folk"), til nestekjærligheten eller til Jesu møte med mennesker levere gode nok argumenter til at kirken skal endre sitt syn på homofilt samliv i dag?

Apg 10,34 fastslår som nevnt at Gud ikke gjør forskjell på folk. Dette anvendes flere ganger av dem som vil anerkjenne homofilt samliv. I Det nye testamente brukes dette ordet til å begrønne hvorfor kirken driver misjon blant alle folkeslag og ikke bare blant jøder. Det følges opp i Gal 3,28, som taler om hvordan forskjeller mellom mennesker oppheves i Kristus. Det er berettiget at en også prøver å forstå homofilitekstene ut fra slike overordnede perspektiver. At alle forskjeller mellom mennesker er opphevet i Kristus, må selvfølgelig også gjøres gjeldende i homofilispørsmålet. Homofile og heterofile har på lik linje tilgang til Guds rike. Men her ligger det et problem som ikke tas opp i den samlede argumentasjonen for homofilt samliv: Verken Apg 10,34 eller Gal 3,28 har homoseksuelt samliv som tema. Hva blir da *kriteriene* for å bruke slike tekster til å overprøve tekster som ut fra sitt innhold langt mer direkte handler om dette? Her står vi ved et kjernepunkt, ikke minst ut fra det hovedtemaet Lærenemnda skulle drøfte, nemlig skriftforståelse og skriftbruk med særlig henblikk på homofilispørsmålet. Det samme problemet melder seg også når budet om nestekjærlighet brukes som forsvar for homofilt samliv. Det svekker den bibelske begrunnelsen for homofilt samliv at det ikke blir gjort noe forsøk på sette opp kriterier for å begrønne en slik framgangsmåte.

Tilsvarende gjelder når Jesu møte med tollere og syndere brukes som begrunnelse for homofilt samliv. Dette møtet utlegges som et kall til nytt liv ut fra egne, ufrakommelige forutsetninger. Men hvilke holdepunkter har man for en slik tolkning i evangelietekstene? Spørsmålet reiser seg på bakgrunn av at hele nemnda er enige om at Jesus ikke bare møter mennesker med aksept og tilgivelse, men også med krav om en ny livsførsel (s. 47-49). De som vil endre kirkens tradisjonelle syn, vurderer ikke hvorvidt Jesus kunne møte homofile med et kall til å leve uten seksuelt samliv. Uten nærmere begrunnelse føres det i stedet inn en påstand om at Jesus bare stiller krav ut fra den man allerede er. Dermed utelukkes muligheten for avholdenhet. Men da forutsettes nettopp det som er omstridt og skulle begrunnes.

1.4 Relevante paralleller til spørsmålet om homofilt samliv?

Lærenemnda tar også opp en del andre spørsmål som har vært omstridt i kirkens historie, som slaveriet, kvinners tjeneste og skilsmisse og gjengifte. De to hovedgruppene i nemnda forholder seg ulikt til den relevans som disse temaene har for homofilspørsmålet. De som er mot homofilt samliv, viser til at det er ulike røster i NT i disse spørsmålene. Det er for eksempel ikke mulig å sette det samlede materiale om kvinner i NT på én linje. Her er tekster som forbyr all tale i menigheten, og tekster som lar kvinner opptre med den gaven som bygger opp menigheten (1 Kor 14; Ef 2,20), nemlig profetisk forkynnelse. Tilsvarende gjelder slaveriet: Her er tekster som argumenterer for underordning og lydighet, mens andre trekker i retning av frigjøring (Gal 3,28 og Brevet til Filemon). Dette betyr at det er gitt et mangfold i det samlede materialet. I dette mangfold søker en så en retning som forplikter kirken i dag. I spørsmålet om slaveri og kvinners stilling er nettopp retningen i det samlede materiale avgjørende for det oppbrudd som har funnet sted i kirken. Men med tanke på homofilt samliv foreligger det imidlertid ingen slik spenning i bibeltekstene. Det er alle i Lærenemnda enige om.

De som støtter homofilt samliv, poengterer imidlertid at det først er i etterkant at kirken har funnet åpninger i det bibelske materiale for å bryte opp fra gamle strukturer som slaveri og kvinneundertrykkelse. Når en i ettertid ser at bibeltekstene har klare åpninger for endring, er det en innsikt i tekstene som ble vunnet nettopp som del av selve endringsprosessen. At tekstene om homoseksuelle handlinger oppleves som mer entydige enn tekster om for eksempel slaveri og kvinners funksjoner, kan derfor ikke ses løsrevet fra at kirken i disse to spørsmålene allerede har etablert en kritisk lesing (s.118).

Men dette er etter vår vurdering ikke noen god begrunnelse for at spørsmålene om slaveri og kvinners stilling skulle være relevante paralleller til homofilspørsmålet. De medlemmene som støtter homofilt samliv, har selv en kritisk lesning av tekstene om homoseksuelle handlinger, samtidig som de sier at tekstene er "entydige i sin avvisning" (s. 117). Dermed må disse medlemmene sette til side de entydige tekstene om homoseksuelle handlinger for å kunne forsvare homofilt samliv ut fra mer overgripende perspektiver hvor det omstridte spørsmålet ikke er tema. De som støtter homofilt samliv, gjør det selv klart at det ikke finnes tekster med denne tematikken som åpner for homoseksuelt samliv. Men da er homofilspørsmålet nettopp ikke noen relevant parallell til spørsmålene om slaveri, kvinners stilling og skilsmisse og gjengifte, hvor det i dag er lett å vise at tekstene ikke er entydige. Det er klart vanskeligere å gi en samlet bibelsk begrunnelse for å endre syn og praksis i homofilspørsmålet enn i de andre spørsmålene. Det framgår da også av argumentasjonen som gis i nemnda for homofilt samliv.

1.5 Homofilt samliv og menneskeverd

Lærenemnda går samlet ut fra at alle mennesker uten forskjell er skapt i Guds bilde og har et uendelig og ukrenkelig verd. Men i vurderingen av homofilt samliv er det uenighet om hva menneskeverd betyr. De som støtter homofilt samliv, hevder at forståelsen av menneskets verd er "en medvirkende eller viktig grunn til å akseptere homofilt samliv" (s. 86). Samtidig er det bred enighet i nemnda om at det er viktig å skjelne mellom legitime meningsforskjeller om homofilt samliv og krenkelse av homofile. Det er også bred enighet om at de resonnementene som er representert i nemnda, ikke krenker homofiles menneskeverd.

På dette punktet legger imidlertid Kjetil Hafstad inn en protest. I en merknad henviser han bl.a. til at menneskeverd må følges opp av menneskerettigheter, og han mener det bør legges stor vekt på homofiles erfaringer av å bli krenket (s. 86f). I 1999 mente et mindretall i

Bispemøtet at påstander om at homofiles seksualitet ikke under noen omstendighet kan leves ut, strir mot menneskeverdet og er diskriminerende for dem det gjelder (s. 20). Denne forståelsen av menneskeverdet synes å ligge på linje med Hafstads, og den utgjorde noe av bakgrunnen for at homofilisaken ble reist for Lærenemnda (jf. s. 9f). De medlemmene som støtter homofilt samliv, er i sin samlede argumentasjon likevel forsiktige når de viser til menneskeverdet: "Å frata mennesker (...) muligheten til å utfolde sin kjærlighet på en ansvarlig måte, kan oppleves som en krenkelse av deres menneskeverd" (s. 92). I den etterfølgende debatten har Lærenemnda blitt kritisert for at den ikke har lagt mer avgjørende vekt på spørsmålene om menneskeverd og diskriminering.

Etter vårt syn er det store problemer med å bruke menneskeverd og menneskerettigheter som argument for homofilt samliv. For det første er det primært det etiske spørsmålet som nå diskuteres, ikke spørsmålet om juridiske rettigheter. Retten til homofilt samliv er allerede sikret gjennom lovverket. For det andre er det full enighet i Lærenemnda om at kirkens veiledning må kombineres med respekt for menneskers rett til å velge annerledes. Kirken kan bare henvende seg til menneskers frie overbevisning. Særskilte krav om å slutte seg til kirkens lære og om å leve i samsvar med den, kan bare stilles til personer som innehar posisjoner der de opptre på kirkens vegne (s. 76f). Den som måtte mene at et slikt krav skulle være menneskerettsbrudd, og på den bakgrunn krever innskrenkninger i et trossamfunns selvstyre, vil etter vår vurdering komme i konflikt med retten til religionsfrihet.

Man bør her skjelle mellom to forskjellige tema som også Lærenemnda samlet har holdt fra hverandre (s. 79). Det ene er hvordan homofile bør møtes med respekt og forståelse, få støtte for sin rett til å velge ut fra egne overbevisninger osv. Det har med homofiles menneskeverd å gjøre. Det andre temaet er spørsmålet om homofilt samliv ut fra kristen etikk. I forhold til dette og andre omstridte etiske spørsmål er det svært problematisk hvis en hevder at begrunnet uenighet skulle krenke menneskeverdet til dem som ikke får støtte for sitt syn eller sin livsform. En slik tankegang kan føre til at et fritt ordskifte blir umulig. Respekt for menneskeverdet krever nettopp at en kan akseptere og leve sammen med uenighet i etiske spørsmål. Det er også noe av bakgrunnen for at tros- og ytringsfrihet regnes som helt grunnleggende menneskerettigheter.

1.6 Forholdet til relevant erfaring

Det er vanskelig å se at den argumentasjonen vi så langt har gjennomgått, skulle gi støtte til å endre kirkens syn i homofilisaken. Når halvparten av nemndas medlemmer likevel trekker en slik konklusjon, synes forklaringen å være at de legger avgjørende vekt på *andre* grunner. Det er trolig grunner som er knyttet til forståelsen av samtidssituasjonen, dvs. til relevant samtidserfaring, vidt forstått. Uten slike grunner blir argumentasjonen for homofilt samliv vanskelig å forstå.

Lærenemnda legger samlet vekt på at samtidserfaring har betydning både for skriftforståelse og skriftbruk og for vurderingen av det etiske spørsmålet om homofilt samliv i dag. Nemnda avgrensner seg likevel til å behandle spørsmålet om "skriftforståelse og skriftbruk med særlig henblikk på homofilisaken", og sier at man derfor ikke vil drøfte homofilt samliv i "bred samfunnsetisk kontekst" (s. 22). Dette betyr at erfaringsfeltet ikke tas opp som eget tema. Det har sin pris. Når det gjelder argumentasjonen for homofilt samliv, er prisen at man ikke gjør nærmere rede for den forståelsen av samtidssituasjonen og av erfaringsfeltet som konklusjonen er forankret i. Dermed forblir en avgjørende forutsetning for deres syn som støtter homofilt samliv, ikke avdekket og ikke drøftet. Dette er etter vår vurdering en av hovedsvakhetene ved argumentasjonen til støtte for homofilt samliv.

Det gis likevel noen antydninger om hvilke erfaringer som har vært bestemmende for dem som vil endre kirkens syn. Nemnda går samlet ut fra at visse mennesker opplever en homofil seksuell orientering som gitt, selv om seksualitet og seksuell orientering også har klare sosialt konstruerte dimensjoner. Uavhengig av årsaksforklaringer erfares orienteringen som gitt i den forstand at den ikke kan velges bort. Av dette trekker nemnda samlet den konklusjonen at mennesker ikke uten videre kan holdes ansvarlige for *at* de har en bestemt seksuell orientering. Derimot kan mennesker holdes ansvarlige for *hvordan de forholder seg* til sin seksualitet (s. 80).

I argumentasjonen for homofilt samliv svekkes imidlertid dette momentet gjennom den vurderingen at Skriftens idealer og bud må virkeliggjøres innenfor de forutsetninger som preger den enkeltes liv. Til disse forutsetningene hører at noen erfarer en gitt homofil identitet. Hvis homofile fratras den muligheten som heterofile har til et livslangt samliv med en partner, pålegges de en byrde som heterofile ikke har. Dessuten kan et homofilt samliv i dag også virkeliggjøre de samme idealene som gjelder for heterofilt samliv (s. 82 og 84). Når betydningen av kjønnsforskjellen som en orden i skaperverket først og fremst knyttes til forplantningen, skjer det med henvisning til at homofile må gis mulighet for å forstå sitt liv som en fullverdig del av den skapte virkelighet (s. 85). Denne vektingen av homofiles erfaringer og identitet har sin bakgrunn i at det handler om mennesker som har vært utsatt for trakassering, frakjent rettigheter og som har måttet kjempe for å leve sannferdig både som homofile og troende (s. 88). Videre legges det en viss vekt på at homoseksualitet ut fra dagens viten også kan tolkes som en variasjon innenfor arten menneske (s. 90), og på den betydning seksualitet i vår kultursituasjon har på personlighetsdannelse og selvforståelse. I den forbindelse framheves det også at trusselen mot ekteskapet i dag mer er heterofiles samlivs praksis enn at homofile gis kirkelig aksept for å leve ut sin kjærlighet i trofaste og ansvarlige parforhold (s. 91f).

Som ledd i en etisk begrunnelse for homofilt samliv i dag er denne *bruken* av erfaringsmateriale etter vår mening lite overbevisende. Problemet er først og fremst knyttet til relevansen av det erfaringsmaterialet som det henvises til. At homofilt samliv for eksempel kan virkeliggjøre idealer som også gjelder for heterofilt samliv, er det ingen uenighet om i Lærenemnda. Det er heller ikke uenighet i nemnda om at det er *bedre* at homofile lever stabilt og forpliktende sammen enn at de går inn og ut av uforpliktende forhold.

Det er imidlertid et annet spørsmål enn dette som er omstridt i homofilisaken. At homofile som gruppe har opplevd trakassering og nedverdiggende behandling, er relevant for hvordan homofile bør behandles og respekteres som mennesker, for spørsmål om juridiske rettigheter osv. Hvordan en skal vurdere homofilt samliv i en bredere etisk kontekst, er likevel et annet spørsmål. Hvis en mener at homofilt samliv bør aksepteres for at homofile lettere skal kunne forstå sine liv som fullverdige deler av skaperverket, kan man komme til å undergrave forståelsen av menneskeverdet. Det skjer ved at det legges avgjørende vekt på visse handlinger, i denne sammenheng seksuelt samliv, for at menneskeverdet skal bli fullstendig. Dermed trues menneskeverdets karakter av å gjelde på lik måte for alle mennesker, uavhengig av hva man gjør.

Et velbegrunnet etisk forsvar for homofilt samliv burde dessuten ha gjort bruk av et mye *bredere* erfaringstilfang enn det som her er antydnet. Det er for eksempel påfallende at ingen av partene i Lærenemnda i sin argumentasjon har gjort bruk av det kultur- og samfunnsperspektivet på samlivsspørsmål som et stort flertall har sluttet seg til (s. 25ff). Spørsmålet om homofilt samliv handler ikke bare om de enkelte homofile, men angår hele kulturen og samfunnet, og hvordan seksuell identitet dannes og leves ut. Men tema som dette avskjærer man seg fra allerede i utgangspunktet, som nevnt.

Hadde et slikt perspektiv vært tatt med, måtte man ha spurt om hvilken effekt en offisiell kirkelig aksept av homofilt samliv kan få for menneskers opplevelse av egen seksuell identitet. Mange opplever usikkerhet og ambivalens når det gjelder seksuell driftsretning, særlig i ungdomsårene. Trolig er disse langt flere enn de som opplever seg som entydig homofile. Kan en kirkelig aksept av homofilt samliv bidra til at disse usikre ikke får den veiledning som kirken bør gi dem? Ut fra en kristen tolkning av skaperverket og menneskelivet er det kirkens oppgave å peke på det heterofile samlivs særstilling. Dette må imidlertid skje på en måte som viser forståelse for homofiles liv og erfaringer, og uten nedsettende omtale av dem som opplever seg som homofile.

1.7 Sammenheng i argumentasjonen?

Etter vår vurdering fremstår argumentasjonen for homofilt samliv ikke som overbevisende. Det er liten sammenheng mellom konklusjonen og den historiske meningen i bibeltekstene som har homoseksualitet eller skapelse som tema.

Det er etter vår mening heller ikke god sammenheng mellom den forståelsen av Skriften som norm som hele Lærenemnda deler (jfr. s. 34 ff), og den argumentasjonen som utfoldes til støtte for homofilt samliv. Når konklusjonen ikke er begrunnet i tekstenes historiske mening, blir det også uklart hva det egentlig betyr at Skriften skal være *øverste* norm for lære og liv, og at den også må være et *korrektiv* til den forståelsen av Guds skapervilje som kan vinnes fra andre kilder.

I vurderingen av homofilt samliv går hele nemnda ut fra at en må skjelne mellom spørsmålet om etisk vurdering av homofilt samliv (sak) og spørsmålet om hvordan homofile mennesker bør behandles (person) (s. 85f). Men i argumentasjonen for homofilt samliv er det i flere tilfeller uklart om det er tale om det ene eller det andre spørsmålet.

Videre står Lærenemnda sammen i sin forståelse av de prosessene hvor kirken har endret syn i visse spørsmål. Som ledd i endringsprosessen har en oppdaget at tekstene har klare åpninger for en annen måte å tenke på. Samtidig mener hele nemnda at tekstene om homoseksuelle handlinger i sin historiske mening er ”entydige”. Og hele nemnda støtter at Skriften må forbli kritisk prøvende norm også i saker hvor kirken har forandret syn (s. 118). Men da blir sammenhengen uklar mellom det en her står sammen om, og den påstanden at homofilspørsmålet er en relevant parallell til de andre sakene.

Vi har også sett at det ikke blir gjort rede for noen sammenheng mellom samfunns- og kulturperspektivet på samlivsspørsmål (s. 25ff) og argumentasjonen for homofilt samliv.

2 Vurdering av argumentasjonen mot homofilt samliv

2.1 Forholdet til bibelmaterialet

I denne argumentasjonen er det sentralt at bibeltekstene som avviser homoseksuelle handlinger, ikke er å forstå som isolerte enkelttekster, men som uttrykk for Guds vilje, slik det kommer fram både i omtalen av skapelsen og i De ti bud (det sjettede bud). Gud skapte menneskene som mann og kvinne i følge 1 Mos 1-2. Her er det uttrykt en orden i skaperverket som bekreftes gjennom hele Bibelen. Dette er retningsgivende også når Jesus i sin undervisning taler om mann og kvinne og ekteskapet i Mark 10,1-10. Han siterer fra skapelsesfortellingen. Det sjettede bud fra dekalogen gjentas både hos Jesus (Matt 19,18) og hos Paulus (Rom 13,9). Budet er gitt for å fremme samlivet mellom mann og kvinne, sikre slektens videreføring og for å verne om ekteskapet og familien.

Det vektlegges her videre at De ti bud er en viktig bakgrunn for å forstå de såkalte lastekatalogene i Det nye testamente. To av de avvisende tekstene om homofilt samliv hos Paulus er slike tekster. Slik sett rommer også disse tekstene henvisning til en viktig etisk "grunntekst" i Skriften.

Det historiske spørsmålet om Paulus kjente til varige homofile parforhold, gis her et bekræftende svar: Alt tyder på at Paulus har hatt kjennskap til variasjonen og utbredelsen av homofili og bifili i sin samtid. Historisk virker denne oppfatningen etter vår vurdering vel fundert i kildematerialet. I et arbeid som drøfter skriftforståelse og skriftbruk, er en slik historisk konklusjon av betydning for tekstenes relevans. Den bidrar til å tegne det helhetlige bildet som tekstene om homoseksuelle handlinger hører hjemme i. Disse tekstene er uttrykk for et skapelsesteologisk engasjement (s. 93 ff).

Etter vår vurdering fremstår denne argumentasjonen mot homofilt samliv samlet sett som bibelsk helhetlig. Det argumenteres ut fra en grunnleggende enhet i Skriften. Dette gir styrket autoritet også til de tekstene som avviser homoseksuelle handlinger.

De av nemndas medlemmer som fastholder kirkens tradisjonelle syn, viser videre til at nestekjærlighetsbudet vanskelig kan spilles ut mot det skapelsesteologiske mønsteret som det her er pekt på. Paulus skriver i Rom 13,8-10 at kjærligheten er en sammenfatning av budene. Han bruker et gresk ord (*anakefalaiousthai*) som nettopp uttrykker sum og sammenheng. NT gir ikke grunnlag for å bruke nestekjærlighetsbudet til å sette andre konkrete bud ut av kraft. Som sammenfatning fanger nestekjærlighetsbudet nettopp opp det sentrale fra de enkelte bud (s. 98).

Konklusjonen så langt er at argumentasjonen mot homofilt samliv etter vårt syn har klart bedre støtte i tekstenes historiske mening enn tilfelle er med argumentasjonen for homofilt samliv. Da er spørsmålet om en slik avvisende konklusjon også lar seg begrunne som uttrykk for Guds gode skapervilje i dag, ut fra den innsikt som fornuft og erfaring kan gi.

2.2 Menneskeverd

De som argumenterer mot homofilt samliv, avviser at deres standpunkt skulle krenke menneskets verd. Det ukrenkelige verd mennesket har som skapt av Gud, er uavhengig også av forskjeller knyttet til seksuell orientering og livsførsel. Men det betyr ikke at mennesker fratras ansvaret for hvordan de lever. Disse medlemmer hevder at det ikke kan være noen krenkelse av menneskeverdet å fastholde Skriftens anvisninger for den enkeltes liv, selv om noen da kan føle seg krenket eller såret (s. 97).

Etter vår vurdering foretas det her en nødvendig skjelning mellom det etiske spørsmålet om hva som er rett, og spørsmålet om å behandle homofile med respekt, enten de velger partnerskap eller ikke.

2.3 Kristen etikk og allmenn etikk

I argumentasjonen mot homofilt samliv legges det vekt på at kristen etikk i dag må utformes i et samspill mellom det spesifikt kristne og det som allment gjelder som godt og rett. Men kirken kan ikke bruke allmenne overveielser til å sette til side klare bibelske prinsipper, bud eller ordninger (s. 98).

Dette er etter vårt syn riktig. Men da er et annet problem fremdeles uløst, nemlig hvordan et bibelsk begrunnet syn samtidig kan gjøres gjeldende som et etisk standpunkt i dag. Da er det ikke tilstrekkelig å hente begrunnelsen fra bibelmaterialet alene. Det framgår også av den forståelsen av kristen etikk som Lærenemnda samlet har stilt seg bak.

2.4 Forholdet til relevant erfaring

Det er på dette punktet argumentasjonen mot homofilt samliv er svakest. Når forholdet til erfaringsfeltet ikke blir gjort til tema, er nok forklaringen at Lærenemnda samlet har begrenset seg til skriftforståelse og skriftbruk. Men det har sin pris også i dette tilfellet: Man makter ikke å begrunne godt nok hvorfor en avvisning av forpliktende homofilt samliv, slik vi finner den i Bibelen, også kan forsvares som et *tilstrekkelig begrunnet* etisk standpunkt i dag. I den samlede argumentasjonen får vi rett nok noen antydninger om verdien av kjønnsforskjellen (s. 95). Dessuten framheves det at det også i et allment perspektiv er viktig å styrke et livskraftig fellesskap mellom mor, far og barn og motvirke at det svekkes som grunnleggende institusjon i samfunnet (s. 99). Som erfaringsbasert støtte for å avvise forpliktende homofilt samliv blir dette likevel alt for spinkelt. Vi har tidligere antydnet et par relevante områder som med fordel kunne ha vært trukket inn. Ett stikkord er samfunns- og kulturperspektivet på samlivsspørsmål som Lærenemnda samlet har omtalt (s. 25ff). Det kunne for eksempel ha vært brukt til å drøfte om det er grunn til å tro at en legitimering av forpliktende homofilt samliv faktisk ville være med på å undergrave fellesskapet mellom mor, far og barn og svekke ekteskapet som institusjon. Et annet stikkord er fagkunnskap om utvikling av seksuell identitet og om betydningen av kulturelle mønstre i en slik sammenheng. I begge tilfeller ville det dreie seg om å begrunne hvilke *verdier* en kristen etikk i dag skal verne ved å avvise homofilt samliv. Men en slik begrunnelse savnes.

En tilstrekkelig begrunnelse for kirkens tradisjonelle syn kan ikke bare ha fokus på erfaring som kan tale *mot* homofilt samliv. Den måtte også ta stilling til erfaring som kan tale *for* homofilt samliv innenfor forpliktende rammer. Hvilken vekt bør kristen etikk for eksempel legge på den utviklingen som har skjedd innenfor allmenmoralen når det gjelder homofilt samliv? Hvordan skal homofiles egne erfaringer bedømmes når man skal vurdere det etiske spørsmål om forpliktende homofilt samliv? Og hvorfor kan ikke homofilt samliv innenfor faste institusjonelle rammer like gjerne styrke som svekke ekteskapet? En tilstrekkelig argumentasjon både for og mot homofilt samliv må gi en *samlet* vurdering av *hele* det relevante erfaringsfeltet.

2.5 Sammenheng i argumentasjonen?

For øvrig er det etter vårt syn god sammenheng i argumentasjonen mot homofilt samliv. Argumentasjonen får fram et samlet mønster i bibelmaterialet, og konklusjonen henger godt sammen med tekstenes historiske mening. Argumentasjonen virker også godt avstemt med de elementene som Lærenemnda samlet har gitt uttrykk for, uten at vi finner det nødvendig å drøfte dette noe nærmere.

3 Homofilt samliv og kirkelig praksis

Kirkemøtet har tidligere behandlet dette temafeltet to ganger. I 1995 vedtok man bl.a. følgende: ”Kirkemøtet finner ikke at det er gitt tilstrekkelig overbevisende teologiske grunner for at Den norske kirke kan endre sin nåværende praksis med hensyn til tilsetting av personer som lever i homofilt samliv. Kirkemøtet finner heller ikke grunnlag for å foreslå utarbeidet en særskilt liturgisk ordning for en kirkelig forbønnshandling for personer som lever i homofilt samliv.” Første del av dette vedtaket ble så bekreftet i 1997 på denne måten: ”Kirkemøtet finner at personer som lever i homofilt samliv, ikke kan inneha kirkelig tjeneste som vigslet prest, diakon eller kateket.”

3.1 En liturgisk ordning for velsignelse av partnerskap?

Er tiden nå inne til å endre disse vedtakene? Vi vil først ta opp hvorvidt kirken bør utforme en liturgisk ordning for velsignelse av homofile partnerskap. Spørsmålet involverer en drøfting av hva vi forstår med ”velsignelse” i ulike kirkelige sammenhenger.

Guds velsignelse hviler over alle mennesker i kraft av at vi er skapt i Guds bilde (1 Mos 1,28). Den erfares bl.a. som livsglede, kraft og helse, samt evnen til kjærlighet og fellesskap. Velsignelsen vil etter sitt vesen omfatte hele menneskets livsvirkelighet, både kropp, sjel og ånd.

Når liturgen lyser velsignelsen over et brudepar i en vigselshandling, får velsignelsen imidlertid et noe annet preg ved at den særlig rettes inn mot en bestemt sosial ordning, nemlig ekteskapet som inngås. Det er her ikke bare brudefolkene som enkeltpersoner, men deres ekteskap og samliv som omslutes av forbønn og bønn om Guds velsignelse. Som det fremgår av vår kirkes vigselstritual, har denne velsignelsen sitt utgangspunkt i Guds egen ordning for samlivet mellom mann og kvinne, slik det er beskrevet i skapelsesberetningen.

Dersom en tilsvarende liturgisk ordning skal innføres for inngåelse av partnerskap, eventuelt for velsignelse av allerede inngåtte partnerskap, må ordningen også kunne gis en tilsvarende teologisk begrunnelse. Etter vår mening har Lærenemnda ikke gitt noen overbevisende begrunnelse for at homofilt samliv har støtte i en bibelsk begrunnet skapelsesteologi. Dermed har nemnda heller ikke klart å vise at kirken har tilstrekkelig teologisk grunnlag for å utforme liturgiske handlinger for inngåelse eller velsignelse av homofile partnerskap.

I dette landskapet kan det imidlertid oppstå vanskelig avveininger. For eksempel kan homofile, som del av en sjelesørgerisk prosess, be en prest om forbønn for sine liv, og dette kan også omfatte et homofilt samliv eller et partnerskap. En prest som ønsker å ta menneskers faktiske livsvirkelighet på alvor, vil kunne imøtekomme et slikt ønske. Men forbønnen bør da ikke utformes slik at den kan tolkes som en velsignelse av homofilt samliv. Samtidig må den kunne reflektere at mennesker, på dette området som ellers, selv har ansvaret for sine livsvalg og kan komme fram til løsninger som kirken ikke kan velsigne. Hvis mennesker kommer til at det ikke er noen mulighet for dem å avstå fra samliv, vil et forpliktende og varig forhold etisk sett være å foretrekke fremfor flere og mer kortvarige relasjoner.

3.2 Vigsling til kirkelig tjeneste?

Det andre området innen kirkens praksis som har vært fokusert i denne sammenhengen, handler om vigsling av mennesker i homofilt partnerskap til kirkelig tjeneste. Som vist ovenfor, er det etter vår mening ikke gitt god nok begrunnelse for at kirken skulle ha teologisk mandat til å velsigne et homofilt samliv. Da gir det seg også at kirkens vigslede medarbeidere ikke bør etablere seg i slikt samliv, og at kirken ikke kan vigsle noen som allerede lever i homofilt parforhold.

Noen har anfektet disse vedtakene ved å vise til at det da stilles opp andre krav for vigslede medarbeidere i kirken enn for alle kristne. Dette er imidlertid etter vår mening ikke en treffende innvending. I rammen av en kristen etikk er det riktig at man ikke kan gjøre gjeldende andre etiske retningslinjer for vigslede medarbeidere i kirken enn for andre kristne. Samtidig har disse medarbeiderne i kraft av sin stilling et særlig ansvar for å synliggjøre og leve i samsvar med et kristent etisk normgrunnlag. Lærenemnda har også samlet gitt uttrykk for at kirken må kunne stille særskilte krav til dem som innehar posisjoner der de opptrer på kirkens vegne (s. 77).

3.3 Hensynet til de usikre

I en kirkelig vurdering av homofilt samliv bør det også trekkes inn et hensyn som sjelden kommer fram i den offentlige samtale om homofilt samliv. Som vi tidligere har omtalt (kapittel 1.6), opplever mange stor grad av usikkerhet om sin seksuelle driftsretning. Særlig gjennom ungdomsårene kan noen oppleve vekslende seksuell draging, noen ganger ved samtidig å tiltrekkes av begge kjønn. Det er neppe tvil om at spørsmålet om seksuell driftsretning for svært mange ikke bare bestemmes av biologiske faktorer, men også påvirkes av sosiale forhold og signaler fra samfunnet og kulturen.

Dette får konsekvenser for hvordan kirken bør tenke om sin rolle i samfunnet. Etter vår mening er det ikke grunnlag for å betrakte homofilt og heterofilt samliv som jevn gode og likeverdige alternativer. Dette synes det for øvrig å være forholdsvis bred enighet om, ikke bare i kirken, men allment i samfunnet. Mange aksepterer eksempelvis homofilt samliv i form av partnerskap, men viker tilbake for å gi partnerskapet full status som ekteskap, med de konsekvenser dette innebærer eksempelvis når det gjelder adopsjon. Hensynet til dem som har en uavklart holdning til sin seksuelle driftsretning, taler for at kirken også gjennom sin praksis og sine ordninger bør formidle sin preferanse for det heterofile samlivet.

Dette taler også for at man bør fastholde de nåværende vedtakene fra Kirkemøtet. Dersom disse vedtakene endres, kan man vanskelig unngå å formidle et inntrykk av at kirken betrakter homofilt og heterofilt samliv som teologisk likeverdige. Vi registrer at det store flertallet blant dem i kirken som går inn for å velsigne homofile partnerskap, ikke ønsker å gi partnerskap status som ekteskap. Begrunnelsen synes for de flestes vedkommende å være at man ikke betrakter heterofilt og homofilt samliv som likeverdige uttrykk for Guds skapervilje. Vi tror imidlertid at en endret kirkelig praksis her vil tale sitt eget språk, og bli tolket som en full likestilling av homofilt og heterofilt samliv. En kirkelig velsignelse av et homofilt partnerskap vil av folk flest lett bli opplevd slik at man "gifter seg" i kirken og får Guds velsignelse over "ekteskapet". Eventuelle nyanser i annen retning vil lett overdøves av kraften i selve handlingen.

3.4 To likestilte syn?

I den kirkelige debatten om homofilt samliv sies det ofte at kirken må likestille de to ulike synene på homofilt samliv som kommer til uttrykk i Lærenemndas innstilling. Men det er uklart hva dette vil bety i praksis.

Dagens situasjon er at Kirkemøtet gjennom sine vedtak har åpnet for uenighet og diskusjon i kirken om dette spørsmålet. Samtidig har Kirkemøtet fastslått at det restriktive synet skal legges til grunn ved tilsetting i vigslende stillinger. Forvaltningsmessig gir det ikke mening å si at de to synene skal likestilles. Enten har homofile som lever i partnerskap eller samboerskap, adgang til vigslende stillinger i kirken, eller de har det ikke.

Analogien her er spørsmålet om kvinnelige prester. Den norske kirke har i dag ikke to likestilte syn på spørsmålet om kvinnelige prester. Den norske kirke ansetter kvinnelige prester på lik linje med mannlige, og anerkjenner uten forbehold legitimiteten i kvinners prestatjeneste. I sin forvaltningspraksis har kirken bare ett syn. Men Den norske kirke innrømmer sine ansatte og sine leke medlemmer retten til å ha en motsatt oppfatning av spørsmålet, og til å trekke visse praktiske konsekvenser av denne uenigheten, innenfor nærmere fastsatte "kjøreregler". Men man kan ikke kalle dette en likestilling av de to syn på kvinnelige prester.

På lignende måte forholder det seg i spørsmålet om homofile som lever i parforhold, skal ha adgang til vigslende stillinger i kirken. På dette spørsmålet svarer gjeldende vedtak i

Kirkemøtet nei, og dette er det synet Den norske kirke legger til grunn for sin forvaltningspraksis. Men det er full adgang til å ha et annet syn på saken for kirkelig ansatte og andre, og for å arbeide for at dette synet skal vinne frem. Dette kan ikke kalles likestilling av de to synene.

Skulle Kirkemøtet gjøre et vedtak som åpnet adgang for samlevende homofile til vigslede stillinger, ville situasjonen speilvendes, men den ville fortsatt ikke kunne omtales som likestilling av de to synene. Kirken ville da endre sitt offisielle standpunkt.

4 Sammenfatning og konklusjon

1. Lærenemnda har gitt et viktig bidrag til skriftforståelse og skriftbruk med tanke på homofilisaken. På sentrale punkter har nemnda også klart å samle seg om felles, godt begrunnede oppfatninger.
2. Samtidig avgrensner Lærenemnda sitt drøftingstema slik at viktige sider ved homofilisaken som etisk problem ikke blir godt nok belyst. Nemnda har forstått sitt mandat slik at den ikke har gått nærmere inn på forholdet til det brede erfaringsfeltet som også er relevant for å vurdere homofilt samliv som etisk problem i dag.
3. Denne avgrensningen får på ulike måter betydning for argumentasjonen både for og mot homofilt samliv.
  - a. Avgrensningen bidrar til at det ikke blir godt nok begrunnet hvorfor halvparten av medlemmene kan *forsvare* homofilt samliv i dag, selv om også de mener at bibeltekstene i sin historiske mening er entydige i sin avvisning.
  - b. Avgrensningen bidrar til at det ikke blir godt nok begrunnet hvorfor den andre halvparten av medlemmene, som *avviser* homofilt samliv, også kan forsvare dette som et etisk standpunkt i dag.
4. Uttalelsen fra Lærenemnda gir dermed ikke noe godt nok faglig grunnlag for å ta stilling til spørsmålet om homofilt samliv som etisk problem i dag. Det gjenstår et mer grundig arbeid med forholdet mellom bibelmaterialet og det omfattende *erfaringsfeltet* som også er relevant når kirken skal ta stilling til det etiske spørsmålet. Det tilsier at en vurderer videre utredning av sider ved saken som foreløpig ikke er godt nok belyst.
5. Lærenemnda har særlig drøftet skriftforståelse og skriftbruk med henblikk på homofilisaken. I forhold til dette *hovedtemaet* er argumentasjonen *mot* homofilt samliv *mer overbevisende* enn argumentasjonen *for* homofilt samliv.
  - a. I argumentasjonen *for* homofilt samliv er det svak sammenheng mellom konklusjonen og den historiske meningen i bibeltekstene, og det er gjennomgående også svak sammenheng mellom konklusjonen og momenter som Lærenemnda samlet gir uttrykk for, særlig når det gjelder forståelsen av Skriftens autoritet.
  - b. Argumentasjonen *mot* homofilt samliv får fram en bedre sammenheng i bibelmaterialet til støtte for sin konklusjon. Argumentasjonen viser også bedre sammenheng med de momentene som Lærenemnda samlet gir uttrykk for.
6. Dette vil si at uttalelsen fra Lærenemnda *ikke* gir en god nok positiv begrunnelse for å *endre* kirkens syn og praksis i homofilisaken. Argumentasjonen *for* homofilt samliv har ikke tilstrekkelig bibelsk begrunnelse, og konklusjonen har heller ikke god nok støtte i allmenntiske overveielser eller i relevant erfaringsmateriale.

7. Men uttalelsen fra Lærenemnda gir heller ikke grunnlag for å avblåse den kirkelige debatten om homofilt samliv. Argumentasjonen *mot* homofilt samliv har en bedre bibelsk begrunnelse, men er heller ikke tilstrekkelig med tanke på aktuell erfaring eller allmenntiske overveielser.
8. Denne situasjonen tilsier at Kirkemøtet opprettholder sitt vedtak fra 1997. Men det må aksepteres at det er ulike syn på homofilspørsmålet i kirken, og at det er legitimt å arbeide for å få tilslutning for sitt syn.
9. Uavhengig av hva Kirkemøtet måtte vedta, kan ikke kirken offisielt ha to likestilte syn som grunnlag for sin forvaltningsmessige praksis.